

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Z.**, so sídlom v B., proti žalovanému **R. S.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. P. H., advokátom v K., **o zaplatenie 63 400,19 €**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42 C 288/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 15/2011, 2 Co 308/2011, 2 Co 309/2011, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 15/2011, 2 Co 308/2011, 2 Co 309/2011 v časti výroku vo veci samej a súvisiaci výrok o trovách odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu Košice II z 12. júla 2010 č.k. 42 C 288/2005-427 a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 15/2011, 2 Co 308/2011, 2 Co 309/2011 v časti, v ktorej potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice II z 9. augusta 2010 č.k. 42 C 288/2005-444 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo 4. novembra 2010 č.k. 42 C 288/2005-466 **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 12. júla 2010 č.k. 42 C 288/2005-427 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 63 400,19 € spolu s príslušným úrokom z omeškania, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti úrokov z omeškania návrh zamietol. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania 17 660,39 € na účet jej právnej zástupkyne Mgr. O. B. v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa návrhom doručeným

súdu 12. septembra 2005 domáhala voči žalovanému zaplattenia 1 909 994,-- Sk (63 400,19 €) titulom bezdôvodného obohatenia, prípadne náhrady škody. Žalovaný mal pre žalobkyňu vykonávať dve funkcie a to funkciu konateľa a funkciu riaditeľa žalobkyne. Výkon funkcie konateľa žalobkyňa žiadnym spôsobom nespochybňovala, lebo táto okolnosť vyplýva z výpisu z obchodného registra. Namietala však platnosť zmluvy z 3. marca 1997 označenej ako pracovná zmluva na výkon funkcie konateľa a platnosť pracovnej zmluvy na výkon funkcie riaditeľa z 3. marca 1997. Okresný súd Košice II medzitimným rozsudkom z 24. septembra 2009 č.k. 42 C 288/2005-345 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. februára 2010 sp. zn. 3 Co 405/2009 rozhodol, že základ uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je daný, pretože konštatoval neplatnosť vyššie uvedených zmlúv. Vzhľadom na toto konštatovanie, mal žalovaný v období od 19. februára 1997 nárok na zaplattenie odmeny za výkon funkcie konateľa v sume 22 000,-- Sk mesačne za obdobie do 13. apríla 2004 a v sume 19 000,-- Sk od 14. apríla 2004 do 18. mája 2005. Sumy, ktoré boli žalovanému vyplatené nad tento rámec, boli plnením poskytnutým bez právneho dôvodu, resp. plnením z právneho úkonu, ktorý odpadol (pracovná zmluva na základe ktorej boli vyplatené je absolútne neplatným právnym úkonom). Týmto bol daný právny základ na to, aby ďalej súd rozhodoval o výške bezdôvodného obohatenia. Súd poukázal na § 451 ods. 1 a 2, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 135a ods. 1, 2, § 373 Obchodného zákonníka. Žalovaný je povinný vydať žalobkyňi všetko to, o čo sa neoprávnene obohatil, čo v prejednávacom prípade predstavuje čiastka, ktorá mu bola vyplácaná za obdobie od 12. septembra 2002 až do mája 2005 (tzv. čistá mzda za výkon funkcie riaditeľa vyplatená za mesiace august 2002 až apríl 2005). Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyňi aj škodu, ktorú predstavujú sumy zrazené z tzv. hrubej mzdy žalovaného a odvedené ako preddavky na daň z príjmu a platby zdravotného, nemocenského, dôchodkového a ďalšieho sociálneho zabezpečenia. Výška škody sa rovná skutočnej výške odvodov. Bezdôvodné obohatenie predstavuje sumu 40 283,99 € a škoda predstavuje sumu 36 208,32 €. Žalovaný sa dostal s plnením do omeškania, preto žalobkyňi vznikol nárok aj na úrok z omeškania. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Okresný súd Košice II uznesením z 9. augusta 2010 č.k. 42 C 288/2005-444 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť v lehote 10 dní od doručenia uznesenia súdny poplatok 3 804 € za odvolanie.

Okresný súd Košice II uznesením zo 4. novembra 2010 č.k. 42 C 288/2005-466

nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že súd bral zreteľ na povahu uplatňovaného nároku (s posúdením či vo veci nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie práva), zistené majetkové pomery žalovaného ako aj výšku súdneho poplatku. Vzhľadom na zistené majetkové pomery žalovaného, súd dospel k záveru, že nie je daný dôvod priznať oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O.s.p. Žalovaný svoju zlú finančnú situáciu žiadnym spôsobom nepreukázal, avšak súd na základe zistených majetkových pomerov žalovaného mal za to, že tieto sú na takej úrovni, ktorá umožňuje žalovanému si prostredníctvom tohto svojho majetku zabezpečiť peňažné prostriedky, resp. vytvoriť si peňažnú rezervu na úhradu súdneho poplatku v predmetnom konaní.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 27. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 15/2011, 2 Co 308/2011, 2 Co 309/2011 na odvolanie žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a súčasne potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice II z 9. augusta 2010 č.k. 42 C 288/2005-444 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo 4. novembra 2010 č.k. 42 C 288/2005-466. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania 666,28 € na účet advokátky Mgr. O. B.. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, preto ho podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil. Odvolacie námietky žalovaného pokladal za neopodstatnené. Uviedol, že s týmito odvolacími námietkami sa vysporiadal ako súd prvého stupňa, tak aj odvolací súd už v predchádzajúcom rozsudku, v ktorom rozhodoval o základe nároku žalobkyne. Pokiaľ základ nároku bol právoplatne vyriešený rozsudkom prvostupňového aj odvolacieho súdu, k odvolacím námietkam týkajúcim sa základu nároku sa už odvolací súd nevyjadril. Žalovaný žiadnym spôsobom nenamietal výšku priznaného nároku, preto odvolací súd výšku uplatneného nároku považoval medzi účastníkmi za nespornú. K napadnutým uzneseniam súdu prvého stupňa uviedol, že pokiaľ súd prvého stupňa nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov, súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Uznesenie okresného súdu je správne, výstižné a presvedčivé, na jeho dôvody v podrobnostiach odvolací súd poukázal. Z vykonaného dokazovania bolo totiž preukázané, že žalovaný je vlastníkom nehnuteľností v takej hodnote, že dôvod na oslobodenie od súdnych poplatkov nie je daný. Keďže odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o neoslobodení žalovaného od platenia súdnych poplatkov, je tu daná povinnosť žalovaného zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil aj

uznesenie o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Rozhodnutie o súdnom poplatku za odvolanie považoval odvolací súd taktiež za správne. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť v celom rozsahu (vrátanie rozhodnutia týkajúceho sa oslobodenia od súdnych poplatkov a rozhodnutia o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie alternatívne zrušiť rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Odňatie možnosti konať pred súdom videl dovolateľ v tom, že 12. júla 2010 sa uskutočnilo pojednávanie pred okresným súdom (na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku), pričom na toto pojednávanie nebol žalovaný včas predvolaný. Predvolanie mu bolo doručené deň po vyhlásení rozsudku vo veci samej. Poukázal ďalej na tú skutočnosť, že v konaní vzniesol námietku premlčania a súd napriek tomu pripustil zmenu návrhu v časti príslušenstva. Rozsudok odvolacieho súdu nie je správny, pretože neobsahuje žiadne odôvodnenie čo sa týka nároku žalobkyne na náhradu škody (a to ani pokiaľ ide o základ nároku, ani pokiaľ ide o preukázanie tohto nároku, výšku nároku, dôvody vzniku zodpovednosti, liberačné dôvody), pričom súd odkazuje na odôvodnenie medzitémneho rozsudku, ktorý však otázku základu nároku na náhradu škody neriešil. Rozsudky súdov oboch stupňov považuje navyše za nepreskúmateľné.

Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1, 3 O.s.p.) najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

1. V časti dovolania, ktorá smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej (potvrdenie rozsudku Okresného súdu Košice II z 12. júla 2010 č.k. 42 C 288/2005-427) dovolací súd uvádza nasledovné.

V prejednávanej veci dovolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa dovolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak dovolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Z uvedeného je zrejmé, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených rozsudkov, preto prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. vyvodit' nemožno.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd.

Dovolateľ namietal vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú dovolateľ videl v tom, že okresný súd žalovaného riadne nepredvolal na pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku ako aj v nepreskúmateľnosti rozhodnutí súdov oboch stupňov.

Zo spisu je zrejmé, že Okresný súd Košice II na pojednávaní 28. júna 2010 (č.l. 394 a nasl. spisu) za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne (žalovaný ako aj jeho právny zástupca prítomní neboli) vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil na 12. júla 2010 z dôvodu vyhlásenia rozsudku. Zároveň súd konštatoval, že prítomní účastníci berú termín pojednávania na vedomie a právny zástupca žalovaného bude s termínom vyhlásenia rozsudku oboznámený. Z doručenky založenej v spise pri č.l. 426 vyplýva, že právny zástupca žalovaného prevzal predvolanie (na termín 12. júla 2010) až 13. júla 2010, t.j. deň po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa.

Podľa § 156 ods. 1 O.s.p. rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia.

V zmysle § 156 ods. 2 O.s.p. rozsudok sa vyhlasuje spravidla hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo. Ak to nie je možné, súd na vyhlásenie rozsudku odročí pojednávanie najdlhšie na tri týždne; v takom prípade súd doručí rozsudok prítomným účastníkom hneď po pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený a neprítomným účastníkom ho odošle najneskôr do troch dní.

Verejné vyhlásenie rozsudku nie je len formálny, samoučelný úkon súdu. Jeho podstata má hlboký význam s viacerými procesnoprávnymi dopadmi. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len ten účastník, ktorý bol riadne oboznámený s časom a miestom verejného vyhlásenia, možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska účastníkovej vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom – akými konkrétnymi výrokmi). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka je tu právo účastníka oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok (vid' tiež § 237 písm. g/ O.s.p.) a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (t.j. ak

súd niektorého z účastníkov konania na verejné vyhlásenie rozsudku včas nepredvolá a ani ho iným vhodným spôsobom o verejnom vyhlasovaní rozsudku včas nevyrozumie), možno napraviť len tým, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, napadnutý rozsudok zruší (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. augusta 2009 sp. zn. 3 Cdo 168/2009). Súd prvého stupňa v danom prípade nepostupoval spôsobom zodpovedajúcim Občianskemu súdnemu poriadku a tento nedostatok odvolací súd neodstránil. V dôsledku toho bola žalovanému znemožnená realizácia jeho procesného oprávnenia byť súdom upovedomený o tom, že bude vyhlásený rozsudok (keďže predvolanie mu bolo doručené až po vyhlásení rozsudku), a tiež procesného oprávnenia zúčastniť sa na vyhlásení rozsudku.

Týmto postupom súdov bola žalovanému odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť (v danom prípade spolu s rozhodnutím súdu prvého stupňa).

2. V časti dovolania, ktorá smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu v ktorej potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice II z 9. augusta 2010 č.k. 42 C 288/2005-444 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo 4. novembra 2010 č.k. 42 C 288/2005-466 dovolací súd uvádza nasledovné.

Táto časť dovolania smeruje síce proti výroku obsiahnutému v rozsudku, napadnutý výrok má ale povahu uznesenia (viď § 167 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

Napadnuté uznesenie/a odvolacieho súdu nevykazuje/ú znaky vyššie uvedených uznesení, preto dovolanie žalovaného v tejto časti podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté uznesenie/a nebolo/i vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. Dovolateľ vady v zmysle § 237 O.s.p. v tejto časti dovolania nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené zrušil rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku vo veci samej a súvisiaci výrok o trovách odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu Košice II z 12. júla 2010 č.k. 42 C 288/2005-427 a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti ako ani ďalšími námietkami uvedenými v dovolaní. Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. októbra 2011 sp. zn. 11 Co 15/2011, 2 Co 308/2011, 2 Co 309/2011 v časti, v ktorej potvrdil uznesenie Okresného súdu Košice II z 9. augusta 2010 č.k. 42 C 288/2005-444 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo 4. novembra 2010 č.k. 42 C 288/2005-466 odmietol v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júla 2012

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

